

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS CHUKAS • MAAMAR 10

על כן יאמרו המושלים באו חשבון וגו'

“Therefore the rulers will say: Come
to Cheshbon” (Numbers 21:27)

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/chukas/10/

1 על כן יאמרו המושלים באו חשבון וגוי. בעלי במות ארנון. הנה דרשו רז"ל [פ"ה דכ"ב] המושלים אלו המושלים ביצרם. בואו חשבון בואו ונחשב חשבוננו של עולם כוי.

"Therefore the rulers (hamoshlim) will say: Come to Cheshbon," etc.; "the lords of the high places of Arnon." Now, our Sages, of blessed memory, expounded (in chapter 5 of Bava Basra): "The rulers": these are those who rule over their inclination. "Come to Cheshbon": come, and let us make the reckoning (cheshbon) of the world, etc.

להבין זה גם להבין מארז"ל כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעים לו גזר דינו של ע' שנה (כמ"ש בטא"ח סי' נ"ו שבת פט"ז קי"ט ב').

To understand this, and also to understand the saying of our Sages, of blessed memory: "Whoever answers 'Amen, may His great Name (shmei rabba) be blessed' with all his strength, they tear up his sentence of seventy years" (as is written in the Tur, Orach Chaim, section 56; Shabbos, chapter 16, 119b).

הנה יש להקדים בענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה צורך עלייה כידוע, ויש להבין מהו עליה זאת הלא

We must first set out the matter of the soul's descent into the body, which is a descent for the sake of an ascent, as is known. And we need to understand what this ascent is. For surely

גם קודם ירידתה היתה במדרגה עליונה ביותר עומדת לפני ה' כמ"ש אליהו חי ה' אשר עמדתי לפניו ומשם ירדה פלאים להתלבש בחומר גופני בעוה"ז השפל.

even before its descent it was on an exceedingly high level, standing before G-d, as it is written, [in the words of] Elijah, "As Havayah lives, before Whom I have stood"; and from there it came down astonishingly, to be clothed in physical matter in this lowly world.

2 ובצאת הנשמה מהגוף כתיב והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה שתשוב למקורה ושרשה כוי. וא"כ איזה יתרון מעלה יש כאן ע"י ירידה זאת.

And when the soul leaves the body, it is written, "And the spirit returns to G-d Who gave it": it returns to its source and root, etc. If so, what advantage and superiority is there here through this descent?

ויוכן כ"ז בהקדים תחלה ענין ממכ"ע וסוכ"ע דהנה בחי' ממכ"ע הוא אור ושפע האלקית המתלבשת ונתפסת בתוך

All this will be understood by first setting out the matter of the light that fills all worlds (memalei kol almin) and the light that encompasses all worlds (sovev kol almin). The level of the light that fills all worlds is the G-dly light and flow that clothes itself and is grasped within

העולמות ובאה בסדר והדרגה בעולמות מעילה לעילה כל חד לפום שיעורא דיליה עד שמתלבשת ג"כ בשמים ובארץ גשמיים לפי ערכם.

the worlds, and comes in order and gradation through the worlds, from cause to cause, each one according to its own measure, until it clothes itself also in the physical heavens and earth, according to their measure.

3 וביאור זה הוא כי הנה ידוע ומבואר בספר יצירה דיי' בחי' עולם שנה נפש פי' עולם

The explanation of this: it is known and explained in Sefer Yetzirah that there are the levels of "world, year, soul" (olam, shanah, nefesh). That is: "world"

הוא כולל כל הרקיעים והארץ וכל גופות הנבראים דדצח"מ ונפש הוא בחי' חיות אלהות המתלבשת בהם בחי' ממכ"ע [והתלבשות זו הוא ע"י בחי' שנה וכמשי"ת]

includes all the firmaments and the earth and all the bodies of the created beings, inanimate, vegetative, animal and speaking; and "soul" is the level of the G-dly life-force (chayus) that clothes itself in them, the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin) (and this clothing is through the level of "year," as will be explained).

והנה בבחי' עולם יש ג"כ חילוקי מדרגות גבוה מעל גבוה לאין קץ בבחי' הזדככות החומר והכלי שכל הגבוה גבוה הוא יותר רוחני ומופשט מן ההגשמה

Now, within the level of "world" there are also distinctions of levels, higher above higher without end, in the refinement of the matter and the vessel: the higher anything is, the more spiritual it is and abstracted from corporeality,

כמו שנראה בחוש במעלת גוף החי על בחי' דומם וצומח ובחי' מדבר למעלה מבחי' חי

as is seen plainly in the superiority of the body of the animal over the inanimate and the vegetative, and of the speaking above the animal.

וכן דרך כלל חומר הרקיעים מזוכך לאין שיעור מחומר הארץ ויסודות גשמיים ועד"ז גבוה מעל גבוה כנודע שכמו שיש ז' רקיעים גשמיים כך יש גם כן ז' רקיעים רוחניים ונקי ז' היכלות כו'

And likewise, in general, the matter of the firmaments is immeasurably more refined than the matter of the earth and the physical elements; and in this way, higher above higher, as is known: just as there are seven physical firmaments, so too there are seven spiritual firmaments, and they are called the seven heichalos (chambers), etc.

ויש כמה בחי' ומדרגות בחי' היכלות הנ"ל וכך ג"כ בחי' הנפש והוא האור והחיות האלקי הנמשך להן מאור א"ס ב"ה ומתלבש בהעולמות הוא בהם

And there are many aspects and grades of the heichalos mentioned above. And so too the level of "soul," which is the G-dly light and life-force drawn to them from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and clothed in the worlds, is in them

בחילוק מדרגות לפי ערך בחינת הזדככות מהות כלי העולם כך מאיר ומתגלה בו בחי' האור והנפש כו' in distinctions of levels: according to the degree of refinement of the very substance of the world's vessel, so does the light and the soul shine and reveal itself in it, etc.,

שבעולם העליון האור והחיות שם מבחי' מעלה ומדרגה העליונה כמו בג"ע העליון הנשמות יושבין ונהנין מזיו כו'.

so that in the higher world, the light and life-force there are of the highest rank and degree, as in the higher Gan Eden, [where] the souls sit and delight in the radiance, etc.

4 ועד"ז הולך האור ומשתלשל בירידת המדרגות רבות מאד עד שבא ונמשך האור והחיות בעולם השפל בצמצום גדול מאד והן אור וחיות שמים וארץ והמזלות

And in this way the light proceeds and descends link by link (mishtalshel) through the descent of very many levels, until the light and life-force come and are drawn into the lowly world with a very great tzimtzum (contraction); and these are the light and life-force of heaven and earth, and of the constellations (mazalos)

הקבועים בהם שאין להם עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל והוא בחי' החיות והנפש היותר אחרון המחיה בחי' העשבים כו'.

fixed in them; for there is no blade of grass below that does not have a mazal above that strikes it and says to it, "Grow!" And this is the very last level of life-force and soul, which gives life to the grasses, etc.

5 וכל בחינת סדר ההשתלשלות של בחי' הנפש והעולם בבי"ע מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין

And the whole order of the chain of descending worlds (hishtalshelus) of “soul” and “world” in the Worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah, from the head of all levels to the end of all levels,

כמו בעשבים הגדילים מהמזל הוא הנקי ממכ"ע היינו בחי' נפש המתלבשת בבחי' עולם ולערך בחי' העולם כך הוא בחי' הנפש.

as in the grasses that grow from the mazal, is what is called the light that fills all worlds (memalei kol almin): that is, “soul” clothing itself in “world”; and as the level of the world, so is the level of the soul.

אך להבין ענין בחי' שנה. הענין דהנה אנו אומרים ובטובו מחדש בכל יום מעשה בראשית.

But [we need] to understand the matter of “year.” The explanation: we say, “And in His goodness He renews each day the work of creation.”

6 ופי' וענין התחדשות זו הוא כי הנה כתיב והחיות רצוא ושוב עד"מ החיות של רוח החיים שבאדם

The meaning and substance of this renewal: it is written, “And the chayos ran and returned” (ratzo vashov). By way of analogy: the life-force (chayus) of the spirit of life in a person,

שהוא דופק בלבו בבחי' רי"ש דהיינו בחי' הסתלקות לחזור למקורו ובחי' התפשטות להחיות האברים כידוע שמזה באה סיבת הנשימה

which beats in his heart in the manner of ratzo and shov (running and returning): that is, a withdrawal, to return to its source, and an expansion, to give life to the limbs, as is known; and from this comes the cause of breathing.

וכן חוזר חלילה שמסתלק אחר שמתפשט ואח"כ חוזר ומתפשט וכך הוא בכל רגע על כל נשימה ונשימה יש הסתלקות והתפשטות.

And so it goes round and round: it withdraws after it expands, and afterwards expands again; and so it is at every moment: with each and every breath there is a withdrawal and an expansion.

7 וכדוגמא זאת הוא למעלה בחיות האלקי שבנבראים בחיי רצוא ושוב. וזהו והחיות רצוא ושוב דזה קאי על כללות החיות שבעולמות וזהו ג"כ בחיי מטי ולא מטי הנזכר בע"ח.

And in the likeness of this, Above, in the G-dly life-force (chayus) in created beings, there is ratzo and shov. This is "And the chayos ran and returned," for this refers to the life-force in the worlds as a whole; and this is also the level of "reaching and not reaching" (mati velo mati) mentioned in Etz Chaim.

וזהו ענין ההתחדשות החיות כמאמר מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית שהרי כל רגע מסתלק החיות הראשון וחוזר ונמשך חיות חדש ממקורו וכך הוא תמיד בחיי רצוא ושוב [ועמ"ש במ"א סד"ה כי כאשר השמים החדשים].

And this is the renewal of the life-force, as is said, "He renews each day, continually, the work of creation": for at every moment the first life-force withdraws, and a new life-force is drawn again from its source; and so it is continually: ratzo and shov. (And see what is written elsewhere, at the end of the discourse beginning "For as the new heavens.")

8 וזהו ענין בחיי שנה כי שרש התהוות הזמן הוא מצד בחיי המשכה זו שהחיות נמשך בבחינת רצוא ושוב

And this is the matter of "year": for the root of the coming into being of time is this drawing down, in which the life-force is drawn in the manner of ratzo and shov,

שהוא הסתלקות והתפשטות ועי"ז נתהווה זמן רגע עד"מ כי ע"י שהחיות רצוא ושוב הרי מוכרח להיות שיהוי זמן מה.

which is withdrawal and expansion; and through this the time of a moment, for example, comes into being: for since the life-force runs and returns, there must necessarily be some lapse of time.

9 ומצד ריבוי בחיי ההתחלקות החיות לבחינות ומדרגות רבות מאד וכל בחיי ומדרגה מפרטי מדרגות אלו נמשך ע"י רי"ש לכך מתהווה הזמן כמו שהוא אצלינו כו' וכמ"ש במ"א באריכות בפ"י וענין תשובה קדמה לעולם.

And because of the great division of the life-force into very many aspects and levels, each aspect and level among the particulars of these levels being drawn through ratzo and shov, therefore time comes into being as it is with us, etc.; as is written at length elsewhere, on the meaning and matter of "Teshuvah (return) preceded the world."

10 ומעתה יש להבין פירוש וענין ל' עולם מהו דהנה החיות אלקי שבכל עולם המתלבש בו להחיותו הנקרא נפש הוא כדמיון החיות של הנשמה בגוף שלה שמסתתרת היא בגוף והגוף מלבישה ומעלימה

Now we need to understand the meaning and substance of the term olam (world): what is it? The G-dly life-force in each world, which clothes itself in it to give it life and is called “soul,” is like the life-force of the soul in its body: it is hidden in the body, and the body clothes it and conceals it.

והרי זה כמו על דרך משל המלך שיושב בחדרו סגור וצפון שהיכלו וחדרו מעלימו בלתי הגלות נגלות לשום אדם.

It is like, by way of analogy, a king who sits in his chamber, closed and hidden away, so that his palace and his chamber conceal him, and he is not revealed at all to anyone.

11 וכך למעלה בחי' אור וחיות האלקי מאור א"ס ב"ה מלובש ונעלם בתוך כל עלמין שהעולמות וההיכלות הן המה מסתירים על אור האלקי לבלתי הגלות נגלות

So too Above: the G-dly light and life-force from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is clothed and hidden within all the worlds (almin), for the worlds and the heichalos are what hide the G-dly light, so that it is not revealed at all,

וכמו שהנשמה המתלבשת בגוף היא נעלמת שאינה נראית ונגלית. וכן ארז"ל פ"ק דברכות רואה ואינו נראה כו' ע"ש ולכך נקראו בשם עולמות.

just as the soul that is clothed in the body is hidden, neither seen nor revealed. And so our Sages, of blessed memory, said in the first chapter of Berachos: “It sees and is not seen,” etc.; see there. And therefore they are called by the name olamos (worlds),

שהוא ג"כ לשון העלם על שהם מעלימים ומסתירים כו'. (ועי' מ"ש מזה ר"פ שלח בד"ה ענין המרגלים ובד"ה טובה הארץ כו')

which is also a term for helem (concealment), because they conceal and hide, etc. (And see what is written on this at the beginning of Parshas Sh'lach, in the discourse beginning “The matter of the spies,” and in the discourse beginning “The land is good,” etc.)

אך בחי' ההסתר וההעלם הזה הוא בא לפי ערך המדרגות של העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כנ"ל שבועלם היותר עליון שם אין ההסתר כ"כ.

But this hiding and concealment comes according to the measure of the levels of the worlds, from the head of all levels to the end of all levels, as mentioned above: in the highest world, the hiding there is not so great.

אך בריבוי ירידת המדרגות מעילה לעלול עד סיום עולם העשיה כמו בעוה"ז השפל שלנו ההסתר וההעלם בתכלית החושך עד שנראים השמים והארץ בבחי' גשם נפרד ממש בלתי בחי' ביטול.

But with the great descent of the levels from cause to effect, down to the end of the World of Asiyah, as in our lowly world, the hiding and concealment are in utter darkness, to the point that the heavens and the earth appear as truly separate matter, without self-nullification (bittul).

משא"כ למעלה מזה העולם החומרי הרי נאמר וצבא השמים לך משתחווים ואפי' בזה העולם ממש

This is not so above this material world, for it is said, "And the host of heaven bow down to You." And even in this very world,

הנה הגלגלים יש בהם עדיין מבחי' הביטול כמו גלגל השמש שמשתחוה כלפי מערב וכן שאר הגלגלים.

the celestial spheres still have something of self-nullification, as the sphere of the sun bows toward the west, and so too the other spheres.

משא"כ היסודות שתחת גלגל הירח שהם חומרים עבים כמו עפר הארץ הגשמית. וז"ש לע"ל (בישעיה ס"י נ"א ו') כי שמים כעשן נמלחו והארץ ככגד תבלה.

This is not so with the elements beneath the sphere of the moon, which are coarse matter, like the dust of the physical earth. And this is what is written of the Time to Come (in Isaiah, chapter 51, [verse] 6): "For the heavens shall vanish like smoke, and the earth shall wear out like a garment,"

כי יכלו בחי' חומריות שלהם (ועי' מזה רבות נ"ח פל"ד ל"ח א' פ' לך לך פמ"ב מ"ו ב' פ' שמיני פ"א קע"ז ד' נשא פ"ג רנ"ב ב' פ' עקב רצ"ג ב' וברות רבה ע"פ ושם האיש אלימלך ובאסתר ע"פ ויהי בימי אחשורוש.

for their materiality will come to an end. (And see on this: the Midrash Rabbah, Noach, chapter 34, 38a; Parshas Lech Lecha, chapter 42, 46b; Parshas Shemini, chapter 11, 177d; Naso, chapter 13, 252b; Parshas Eikev, 293b; and in Ruth Rabbah, on "And the name of the man was Elimelech"; and in Esther [Rabbah], on "And it came to pass in the days of Achashverosh."

ריש קהלת רבה ע"פ הבל הבלים זח"א בראשית דכ"ד סע"ב תי"ז תקון ח' ותקון ל"א) ויתחדש אור בריאה חדשה בחי' שמים וארץ חדשים.

The beginning of Koheles Rabbah, on "Vanity of vanities"; the Zohar, Part I, Bereishis, 24b, end of the column; the Tikkunei Zohar, Tikkun 8 and Tikkun 31.) And the light of a new creation will be renewed, the level of new heavens and a new earth,

כמ"ש כי כאשר השמים החדשים כו' אשר אני עושה דוקא שלא יהיו מסתירים ומעלימים על אור וחיות הנמשך מא"ס ב"ה שיתגלה כבוד ה' בלתי הסתר והעלם וכמ"ש כי עין בעין יראו כו' ונגלה כבוד ה' כו': as it is written, "For as the new heavens," etc., "which I make," specifically: they will not hide and conceal the light and life-force drawn from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so that the glory of G-d will be revealed without hiding or concealment; and as it is written, "For they shall see eye to eye," etc., and "The glory of Havayah shall be revealed," etc.

12 ב והנה כל הנ"ל בבחי' עולם שנה נפש שהנפש מתלבשת בבחי' עולם לכל עולם לפי ערכו זהו בחי' ממכ"ע שפ"י ממלא הוא בחי' אור וחיות המלוכש ונעלם בעלמין כנ"ל,

2. Now, all that was said above about the levels of world, year and soul, in that the soul is clothed in the world, in each world according to its measure, is the level of the light that fills all worlds (memalei kol almin): for the meaning of "fills" is the light and life-force that is clothed and hidden in the worlds, as mentioned above.

אבל בחי' סוכ"ע הוא מ"ש אני הו"י לא שניתי בין קודם שנברא העולם לאחר שנברא העולם ומעלה ומטה שוין כי שוה ומשוה קטן וגדול כמו עד"מ העיגול שאין בו מעלה ומטה כו'.

But the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is what is written, "I, Havayah, have not changed": [the same] before the world was created and after the world was created; and above and below are equal, for He "is equal and makes small and great equal," as, by way of analogy, a circle, which has no above and below, etc.

13 ולכך נק' בשם סוכב. אך אין הפי' סוכב שהוא מקיף מלמעלה בלבד ולא בא בעולמות דהכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא אני ממש דזה קאי דוקא על בחי' סוכ"ע

And therefore it is called by the name sovev (encompassing). But the meaning of sovev is not that it encircles from above alone and does not come into the worlds; for surely it is written, "I fill the heavens and the earth": "I," truly, for this refers specifically to the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin).

אלא דר"ל דהגם שהוא בתוך כל העולמות איננו בא שמה בהתלכשות אור ושפע נגלית למקבלים אלא הוא קדוש ומובדל מהם ואיננו נתפס בגדר עלמין וכמאמר הקדוש בשמים ובארץ.

Rather, it means that although it is within all the worlds, it does not come there clothed as a light and flow revealed to the recipients; it is holy and set apart from them, and is not grasped within the bounds of the worlds; as in the saying, "the Holy One in the heavens and on earth."

פ"י שהוא קדוש ומובדל גם בהיותו בשמים ובארץ ר"ל דאע"פ דאת השמים ואת הארץ הוא מלא וזהו בשמים ובארץ עכ"ז הוא קדוש ומובדל מהם כו'

That is, He is holy and set apart even while He is in the heavens and on earth. That is to say: although He fills the heavens and the earth, and this is "in the heavens and on earth," nevertheless He is holy and set apart from them, etc.

ואי לזאת הוא בשמים ובארץ בשוה כי בבחי' ממכ"ע לפי שמתלבש ונתפס בעלמין שייך סדר והדרגה מעילה לעילה מרוחניות לגשמיות

And therefore He is in the heavens and on earth equally. For with the light that fills all worlds, since it clothes itself and is grasped within the worlds, order and gradation apply, from cause to cause, from spirituality to physicality;

אבל בבחי' סובב אין חילוק מדרגות כלל בין רוחניות כו' אלא שוה ומשוה רוחניות וגשמיות כחשיכה כאורה וזהו בשמים ממעל

but with sovev there is no distinction of levels at all between spirituality, etc.; rather, it is equal and makes spirituality and physicality equal, "darkness and light alike." And this is "in the heavens above

ועל הארץ מתחת אין עוד וכתוב אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך וזהו גדולה' ומהולל מאד ולגדלתו אין חקר פ"י גדול הוי' ומהולל

and on the earth below; there is none else." And it is written, "If I ascend to the heavens, You are there; if I make my bed in the netherworld, behold, You are there." And this is "Great is Havayah and exceedingly praised, and His greatness is unsearchable." That is: "Great is Havayah and praised

מאד זהו מצד בחי' ממכ"ע שמהולל ומשובח בחילוק מדרגות רבות מאד בכל העולמות בריבוא רבבות עד אין מספר עד שגם הנבראים הגשמיים דסוף העשייה אומרים שירה.

exceedingly” is from the aspect of the light that fills all worlds, for He is praised and lauded in a division into very many levels in all the worlds, in myriads of myriads without number, until even the physical creatures at the end of Asiyah utter song.

14 וזהו מלך משובח ומפואר עדי עד כו'. פי' שהוא משובח ומפואר עדי עד כי אינו דומה השירה והשבח שמשבחים ומפארים אותו הנבראים דעשיה שאין השגתם גדולה כ"כ לשירה ושבח שמפארים ומשבחים נבראים עליונים יותר.

And this is “King, lauded and glorified forever and ever (adei ad),” etc. That is, He is lauded and glorified “adei ad,” for the song and praise with which the creatures of Asiyah, whose comprehension is not so great, laud and glorify Him is not like the song and praise with which higher creatures glorify and laud Him.

15 ולפי שיש מדרגות רבות גבוה מעל גבוה אין קץ לכן אמר משובח ומפואר עדי עד.

And because there are many levels, higher above higher without end, it therefore says, “lauded and glorified adei ad.”

וכל זה ההתחלקות הוא מצד בחי' ממכ"ע שנתפס בהשגת העולמות וע"ז נאמר גדול ה' ומהולל מאד

And all this division is from the aspect of the light that fills all worlds (memalei kol almin), which is grasped in the comprehension of the worlds; and of this it is said, “Great is Havayah and exceedingly praised.”

אבל ולגדולתו אין חקר היינו בחי' סוכ"ע שהוא בחי' שמו הגדול לכך נאמר ע"ז ולגדולתו אין חקר אשר הוא אינו נתפס ומתלבש תוך עלמין כלל ולא שייך בזה חילוק מדרגות כלל

But “and His greatness is unsearchable” is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is the level of His great Name. Therefore it is said of it, “and His greatness is unsearchable,” for it is not grasped and clothed within the worlds at all, and no distinction of levels applies to it at all.

וזהו ענין שמיה רבא [ועמ"ש מזה ס"פ שלח ע"פ אני הוי' אלקיכם ע"ש] וזהו ענין תכלית ירידת הנשמות בעוה"ז בחומר גופני.

And this is the meaning of shmei rabba, "His great Name" (and see what is written on this at the end of Parshas Sh'lach, on "I am Havayah your G-d"; see there). And this is the purpose of the descent of the souls into this world, into physical matter.

כי הנה עיקר כללות עבודת ה' בתורה ומצות הוא כדי להמשיך בחי' סוכ"ע לידי בחי' גילוי

For the main point of the service of G-d as a whole, in Torah and mitzvos, is to draw the level of the light that encompasses all worlds into revelation:

דהיינו בחי' עצמות אור א"ס שאינו בגדר עלמין שיהיה שורה ושוכן ומתגלה תוך כל עלמין [ואז לא יסתירו העלמין כלל

that is, the essence of the Infinite Light (Or Ein Sof), which is not within the bounds of the worlds, so that it rests and dwells and is revealed within all the worlds. (And then the worlds will not hide at all;

כי בחי' ממכ"ע אף שהוא מתלבש תוך העלמין אך העלמין מסתירים על אור וגילוי זה דממכ"ע שמאיר בבחי' צמצום עצום

for with the light that fills all worlds, although it is clothed within the worlds, the worlds hide this light and revelation of memalei kol almin, which shines with an immense tzimtzum (contraction);

אבל כשיאיר ויתגלה בחי' אור הסוכ"ע הקדוש ומובדל כו' דקמיה כחשיכה כאורה לא יסתירו העלמין כלל ועמ"ש בביאור ע"פ ראיתי

but when the light of sovev kol almin shines and is revealed, which is holy and set apart, etc., before which "darkness and light are alike," the worlds will not hide at all. And see what is written in the explanation of "I saw,

והנה מנורת זהב כו' [וזהו דוקא ע"י מצות מעשיות בעוה"ז דוקא ולזה ירדה הנשמה בגוף

and behold, a menorah of gold," etc.) And this is specifically through the practical mitzvos, in this world specifically; and for this the soul descended into the body,

וזהו תכלית הירידה. דהגם שקודם ירידתה היתה ג"כ עומדת לפני ה' ונהנית מזיו השכינה זהו מבחי' ממכ"ע

and this is the purpose of the descent. For although before its descent it was also standing before G-d and delighting in the radiance of the Shechinah, this is from the level of the light that fills all worlds;

אבל ע"י ירידתה בגוף בעסק המצות מעשיות היא ממשכת בחי' גילוי אור הסוכ"ע (ועמ"ש מזה ע"פ את שבתותי תשמרו יעו"ש ג"כ באריכות).

but through its descent into the body, in engaging in the practical mitzvos, it draws down the revelation of the light of sovev kol almin (and see what is written on this on "You shall keep My Shabbosos"; see there, also at length).

וביאר ענין זה הנה המצות נחלקו לבי' בחי' מ"ע ומל"ת בחי' מ"ע הוא המשכת הקדושה ולהגביר הטוב
The explanation of this: the mitzvos are divided into two kinds, the positive commandments and the prohibitive commandments. The positive commandments are the drawing down of holiness and strengthening the good,

כמו שאנו מברכים אשר קדשנו במצותיו שממשיכים גילוי קדושה עליונה למטה. וע"י מל"ת הוא להפריד הרע מן הטוב ולאכפייא לסט"א שלא יהיה לו אחיזה בקדושה.

as we bless, "Who has sanctified us with His commandments": we draw a revelation of supernal holiness below. And through the prohibitive commandments [the aim] is to separate the evil from the good and to subdue the sitra achra (the other side), so that it will have no hold on holiness.

16 ועמ"ש מזה בד"ה מה טובו אוהליך וידוע מאמר הזהר כד אתכפייא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין.

And see what is written on this in the discourse beginning "How goodly are your tents." And there is the well-known saying of the Zohar: "When the sitra achra (the other side) is subdued (iskafya), the glory of the Holy One, blessed be He, is exalted (istalek) in all the worlds."

בהיות כי זה לעומת זה עשה האלקים דכמו שיש היכלות דקדושה שמהם נשפע ונמשך כל טוב וכל המחשבות הקדושים ודבור ומעשה תומ"צ הנה חיותם נמשך מבחי' היכלות הנ"ל.

For "G-d has made the one opposite the other": just as there are heichalos of holiness, from which all good flows and is drawn, so that all holy thoughts, and the speech and deed of Torah and mitzvos, have their life-force drawn from the heichalos mentioned above,

כך לעומת זה יש ג"כ היכלות מכחות הטומאה שמהם נמשך שפע וחיות לכל דבר רע והאדם בעל בחירה כאשר יעמיד עליו עול תומ"צ כשור לעול וכחמור למשאוי.

so, opposite them, there are also heichalos of the forces of impurity, from which flow and life-force are drawn to every evil thing. And man has free choice: when he loads upon himself the yoke of Torah and mitzvos, "like an ox to the yoke and like a donkey to the burden,"

יקבל חיותו וקיומו מהיכלות דקדושה הנ"ל ומהם ועל ידם ישתלשלו כל צרכיו הגשמיים ג"כ כשיעשה הכל לש"ש כדי שיוכל לעבוד את ה' כו'.

he will receive his life-force and existence from the heichalos of holiness mentioned above, and from them and through them all his physical needs too will come down, when he does everything for the sake of Heaven, so that he can serve G-d, etc.

17 ואם ח"ו לתאוה יבקש נפרד לרדוף אחר רצונות גשמיים הרי מקבל חיותו וקיומו מהיכלות הקליפות שמשפיעים כל דבר רע כמו מחשבות זרות מתאוות גופנית אשר לא לה' המה.

But if, G-d forbid, "the one who separates himself seeks desire," to pursue physical wants, then he receives his life-force and existence from the heichalos of the kelipos (husks), which give forth every evil thing, such as foreign thoughts from bodily desire, which are not for G-d.

רק שבקליפות ג"כ יש היכלות דנוגה שמשם נמשך תאוות היתר כשאנו מכוין לשם שמים ובח"י ק"נ דעשיה שממנו נשפע תאוות היתר דעוה"ז רובו ככולו רע

Only, among the kelipos there are also the heichalos of nogah, from which the desire for what is permitted is drawn, when one does not intend it for the sake of Heaven. And kelipas nogah of Asiyah, from which the desire for what is permitted in this world flows, is mostly evil, as though wholly so,

רק מעט טוב מעורב בתוכו ועמ"ש בפ' אחרי בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר בענין פנימיים ומקיפים דנוגה שמהם נמשך התאוה והכבוד כו' ע"ש.

with only a little good mixed into it. And see what is written in Parshas Acharei, in the explanation of "For on this day He shall atone," on the inner and the encompassing levels of nogah, from which desire and honor, etc., are drawn; see there.

18 ויש היכלות דג"ק הטמאות שלמטה מק"נ שמהם נמשך תאוות איסור מה שיש בו ענף מאיסור דאורייתא או דרבנן.

And there are the heichalos of the three impure kelipos, which are beneath kelipas nogah, from which is drawn the desire for what is forbidden: anything that has in it a branch of a prohibition of the Torah or of the Rabbis.

וכיון שהאדם בעל בחירה לכן בו תלוי הכל. וע"י שמדחה המחשבות זרות ומסיח דעתו מהן.

And since man has free choice, everything depends on him. And when he pushes away the foreign thoughts and removes his mind from them,

הנה עי"ז אתכפייא סט"א ג"כ שהן בחי" היכלות הקליפות שהן מקור מחשבה זו ועי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין.

through this the sitra achra (the other side) is subdued as well, that is, the heichalos of the kelipos, which are the source of this thought; and through this "the glory of the Holy One, blessed be He, is exalted in all the worlds."

פ"י שהרי אפי' היכלות דקדושה נק' עלמין כמו ההיכל שמתעלם בו המלך בישיבתו בו כך

That is: even the heichalos of holiness are called almin (worlds), like the palace in which the king is hidden while he sits in it; so

בחי" היכלות ועולמות הן מעלימים ומסתירים על גילוי אור ה' שלא יהיה הגילוי כ"כ רק ע"י לבוש והעלם ההיכל ולכן נק' עולם לשון העלם כנ"ל.

the heichalos and worlds conceal and hide the revelation of G-d's light, so that the revelation is not so great, [coming] only through the garment and concealment of the palace; and therefore it is called olam, a term for helem (concealment), as mentioned above.

19 וכד אתכפיא בחי" ההעלם היותר אחרון שמסתיר ומעלים בתכלית והן היכלות הקליפות שמהם נמשך מחשבה זרה מה שהוא נגד רצון ה' וה"ז העלם גמור היותר אחרון.

And when the very last concealment is subdued, which hides and conceals utterly, namely the heichalos of the kelipos, from which a foreign thought is drawn, something against the will of G-d, this being the complete and very last concealment;

ובח"י אתכפיא כשמדחה המחשבה זו ה"ז דחיית הקליפה זו המעלים ומסתיר לבלתי יסתיר על אור

and the subduing (iskafya), when one pushes this thought away, is the pushing away of this keli-pah, which conceals and hides, so that it will not hide the light of

ה' שבאדם עי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה פ"י שמאיר ומתגלה בחי' סוכ"ע שנקי קוב"ה לשון קדוש ומובדל כנ"ל בפ"י והקדוש בשמים ובארץ כו'.

G-d that is in a person: through this "the glory of the Holy One, blessed be He, is exalted." That is, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) shines and is revealed, which is called "the Holy One (Kudsha), blessed be He," a term for holy and set apart, as mentioned above in explaining "and the Holy One in the heavens and on earth," etc.

20 והגילוי הזה הוא בכולהו עלמין והיכלות המעלימים מבלי יעלימו ויסתירו כלל. וגילוי הארה זו מבחי' סוכ"ע נקרא אסתלק מלשון התרוממות [כמ"ש במ"א בפ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה כו'.

And this revelation is "in all the worlds," and in the heichalos that conceal, so that they do not conceal and hide at all. And the revelation of this radiance from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is called istalek, from the term for exaltation (as is written elsewhere, in Parshas Vayakhel, in the discourse beginning "Take from among you an offering (terumah)," etc.

ועמ"ש בפ' שלח ע"פ טובה הארץ מאד מאד הנ"ל] וזהו דייקא ע"י אתכפיא סט"א למטה דוקא [בעוה"ז בגוף האדם ונפש הבהמית.

And see what is written in Parshas Sh'lach on "The land is exceedingly, exceedingly good," mentioned above.) And this is precisely through the subduing of the sitra achra (the other side) below, specifically (in this world, in the human body and the animal soul;

21 וכמשל הבית שרוצים להגביהו כשמגביהים הקורה והעץ התחתונה יוגבה על ידה כל הבנין כו' וכמ"ש

במ"א בפ' בראשית בד"ה להבין הטעם].

as in the analogy of a house that one wants to raise: when one raises the bottom beam and timber, the whole building is raised by it, etc.; as is written elsewhere, in Parshas Bereishis, in the discourse beginning "To understand the reason").

והוא ע"י שבירת כח תאוה גופנית שע"י נקרע בח"י המסך דקליפה המסתיר והמעלים וע"י נתגלה ונתרומם האור מבחי" סוכ"ע בתוך כל עלמין והתרוממות והתנשאות זאת

And this is through breaking the power of bodily desire, through which the screen of kelipah, which hides and conceals, is torn; and through this the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) is revealed and exalted within all the worlds. And this exaltation and elevation

היינו שלא יהיה בבחי" התלבשות והתעלמות תוך עלמין שמסתירים על אור דממכ"ע אבל ע"י גילוי הסוכ"ע אין מעלים ומסתיר כו'.

means that it will not be in a state of being clothed and hidden within the worlds, which hide the light that fills all worlds (memalei kol almin); but through the revelation of sovev kol almin there is nothing that conceals and hides, etc.

22 וכל זה נעשה ע"י האדם להיות כי יעקב חבל נחלתו כמשל החבל כשמתנענע למטה מתנענע גם למעלה בראשו כך ע"י התעוררות ניצוץ האלקי למטה לצאת מחומר תאוות הגופני כך יתעורר למעלה.

And all this is brought about by man, for "Yaakov is the rope (chevel) of His inheritance": as in the analogy of a rope, which, when it is shaken below, is shaken also above, at its top; so, through the arousal of the G-dly spark below to go out of the matter of bodily desires, so there will be an arousal above.

ולכן אל יפול לב האדם ממה שנופלים לו מ"ז רק שיראה לדחות והיינו להסיח דעתו מהן והיסח הדעת הוא ע"י תקיעת הדעת בהתבוננות ובתיבות התפלה. וע"י אתכפיה סט"א למעלה ואסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין:

Therefore a person's heart should not fall because foreign thoughts fall upon him; only, he should see to push them away, that is, to remove his mind from them; and removing the mind is through fixing the mind in contemplation and in the words of the prayer. And through this the sitra achra (the other side) is subdued above, and "the glory of the Holy One, blessed be He, is exalted in all the worlds."

23 ג וזהו ענין מארז"ל כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו קורעין לו גזר דינו של ע' שנה.

3. And this is the meaning of the saying of our Sages, of blessed memory: "Whoever answers 'Amen, may His great Name be blessed' with all his strength, they tear up his sentence of seventy years."

כי פי' שמיה רבא היינו בחי' סוכ"ע שזהו הנק' שמו הגדול כי הנה מבואר במ"א ע"פ משה ידבר

For the meaning of shmei rabba is the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), which is what is called "His great Name." For it is explained elsewhere, on "Moshe would speak,"

כי שמותיו של הקב"ה הם הם התפשטות והשפעה להתהוות מדותיו ית' שם הוי' בנקוד פת"ח הוא בחכמה ושם אל בחסד כו' והם ע"ס דאצי' הנקראות בשם ממכ"ע [ע' באגה"ק ד"ה וילבש צדקה כשריון]

that the Names of the Holy One, blessed be He, are themselves the extension and flow through which His attributes, may He be blessed, come into being: the Name Havayah with the vowel pat-ach is in Chochmah, and the Name Kel in Chesed, etc.; and these are the Ten Sefiros of the World of Atzilus (Emanation), which are called by the name "the light that fills all worlds" (memalei kol almin) (see Iggeres HaKodesh, the section beginning "And He put on righteousness as a coat of mail").

אבל שמו הגדול הוא בחי' סוכ"ע והוא כמארז"ל קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד בבחי' א"ס.

But His great Name is the level of the light that encompasses all worlds; and it is as our Sages, of blessed memory, said: "Before the world was created there was He and His Name alone," at the level of Ein Sof (the Infinite One).

24 ופי' יהא שמיה רבא מברך לעלם כו' היינו שיומשך בהתגלות בגי' עולמות בי"ע ג"כ כמ"ש ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

And the meaning of "May His great Name be blessed forever (le'alam)," etc., is that it should be drawn into revelation in the three worlds of Beriah, Yetzirah and Asiyah as well, as it is written, "For My glory I created it, I formed it, I also made it."

והיינו שיומשך לגילוי ולא יסתירו כלל בחי' ההעלם וההסתר של העלמין וכנ"ל בפ"י אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין

That is, that it should be drawn into revelation, and the concealment and hiding of the worlds should not hide at all; as mentioned above in explaining "the glory of the Holy One, blessed be He, is exalted in all the worlds."

וזהו לעלם ולעלמי עלמיה שהן דרך כלל גי' עולמות כלליים בי"ע ודרך פרט הוא בכולהו עלמין ועי"ז קורעין לו גזר דינו של ע' שנה.

And this is le'alam ul'almei almaya ("forever and to all eternity"), which in general are the three general worlds, Beriah, Yetzirah and Asiyah, and in particular is "in all the worlds." And through this they tear up his sentence of seventy years.

פי' דכמו שיש שבע מדות דקדושה בנפש אלהית כל א' כלולה מעשרה. כך יש ג"כ ז' מדות בנפש הבהמית כל א' כלול מעשר והנפש האלקית

That is: just as there are seven holy emotive attributes (middos) in the G-dly soul, each one comprising ten, so there are also seven attributes in the animal soul, each one comprising ten. And the G-dly soul

מתלבשת בנפש הבהמית לבררה וכמ"ש ימי שנותינו בהם שבעים שנה והרע של המדות דנפש הבהמית שהן ז' מדות כל א' כלול מיו"ד נקרא גזר דינו

clothes itself in the animal soul in order to refine it, as it is written, "The days of our years: in them are seventy years." And the evil of the attributes of the animal soul, which are seven attributes each comprising ten, is called "his sentence

של ע' שנה [וגם הוא ממש גזר דינו של ע' שנה כפשוטו כי ימים יוצרו כדי לברר המדות דנה"ב כנ"ל בפ"י ימי שנותינו בהם כו'.

of seventy years." (And it is also truly the sentence of seventy years in its plain sense, for "days were formed" in order to refine the attributes of the animal soul, as mentioned above in explaining "The days of our years: in them," etc.

25 ומחמת התגברות הרע דנפש הבהמית נמשך עליו הגזר דין בענין חיות הע' שנה] ועי' גילוי שממשיך

And because of the prevailing of the evil of the animal soul, the sentence concerning the life of the seventy years is drawn upon him.) And through the revelation that he draws down

מבחי' סוכ"ע דאתכפא סט"א ואסתלק יקרא דקב"ה בכולהו עלמין שלא יעלימו ולא יסתירו עוד הי"ז ענין נקרא גזר דינו של ע' שנה.

from the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), through "the sitra achra is subdued and the glory of the Holy One, blessed be He, is exalted in all the worlds," so that they no longer conceal or hide: this is the tearing up of his sentence of seventy years.

[וגם כי עולם שנה נפש הנה מבחי נפש שהוא ממכ"ע נמשך בחי שנה ועולם וכנ"ל וע"י איש"ר שממשיך מבחי סוכ"ע שלמעלה מבחי נפש

(And also, since in world, year, soul it is from the level of "soul," which is the light that fills all worlds (memalei kol almin), that the levels of "year" and "world" are drawn, as mentioned above, while through "Amen, may His great Name be blessed" he draws from the level of the light that encompasses all worlds, which is above the level of "soul";

וזהו אם ישם אליו לבו פי אליו ולא למדותיו ועי"ז רוחו ונשמתו אליו יאסוף רוחו היינו כמ"ש וברוך פיו כל צבאם והוא ג"כ בחי ממכ"ע

and this is "If He sets His heart upon Himself (elav)": that is, upon Himself and not upon His attributes; and through this, "His spirit and His breath He gathers to Himself." "His spirit" is as it is written, "and by the spirit of His mouth all their host," and this too is the level of the light that fills all worlds,

אבל הוא למעלה מבחי נפש ועמ"ש בפ' שלח מענין העלמין ששרשן מבחי עגולים שהוא בחי נפש כו' but it is above the level of "soul"; and see what is written in Parshas Sh'lach about the worlds (almin), whose root is from the level of the circles (iggulim), which is the level of "soul," etc.;

ע"ש ונשמתו היינו בחי סוכ"ע והמשכה זו היא לעלם בבחי עולם וכמ"כ בבחי שנה לכן עי"ז קורעים לו כו'.

see there. And "His breath" (nishmaso) is the level of the light that encompasses all worlds; and this drawing down is le'alam, into the level of "world," and likewise into the level of "year"; therefore, through this, "they tear up for him," etc.

וע' ברע"מ פ' תצא (דרע"ז סע"ב) מענין שנה בזהר פ' פינחס (דר"נ ע"א) יומין תתאין זמנין דאינון שנ"ה כו' משכו יומין עילאין לגבי יומין תתאין כו'

And see in the Raaya Mehemna, Parshas Teitzei (277b, end of the column), on the matter of "year"; in the Zohar, Parshas Pinchas (250a): "the lower days, the times, which are 355 (shanah, year)," etc.; "draw the upper days toward the lower days," etc.

ועיין שם (דרי"כ סע"א) דפ"י בכל כחו כענין יגדל נא כח אד' וע' בפ"י הרמ"ז שם וכן פ"י מהרש"א בשבת (ק"י"ט ב') וע' באד"ר (דקל"ח ע"ב)

And see there (220a, end of the column), where “with all his strength (kocho)” is explained like “Let the power (koach) of Ado-nai be great”; and see the commentary of the Ramaz there; and so the Maharsha explains in Shabbos (119b). And see the Idra Rabba (138b)

ע"פ בקרב שנים חייהו אינון שנים קדמוניות דאקרון ימי קדם כו' וע"ש (דקל"ג ב') ובזהר פ' ויחי (דקל"ח ב') ובפ' בשלח (דמ"ה א')

on “In the midst of the years revive it”: “these are the primordial years, which are called the days of old (yemei kedem),” etc.; and see there (133b); and the Zohar, Parshas Vayechi (238b), and Parshas Beshalach (45a),

ובפ"י הרמ"ז שם וכ"ז נרמז בענין מארז"ל כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו שהוא ענין ההמשכה מבחי' ימי קדם ושנים קדמוניות

and the commentary of the Ramaz there. And all this is alluded to in the saying of our Sages, of blessed memory, “Whoever answers ‘Amen, may His great Name be blessed’ with all his strength”: it is the drawing down from the level of the days of old and the primordial years;

לכן עי"ז קורעים לו גזר דינו של ע' שנה ששרשן מבחי' שנות עולם וימי עולם ועיין בזהר פ' בראשית (דל"ז סע"ב ודף נ"ח א')

therefore through this they tear up his sentence of seventy years, whose root is from the level of “the years of the world (olam)” and “the days of the world.” And see the Zohar, Parshas Bereishis (37b, end of the column, and folio 58a),

ובזהר הרקיע שם ובזהר ס"פ תרומה דקע"ח סע"ב] וזהו ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון בואו ונחשב חשבוננו של עולם.

and the Zohar HaRakia there, and the Zohar at the end of Parshas Terumah, 178b, end of the column.) And this is “Therefore the rulers will say: Come to Cheshbon”: come, let us make the reckoning of the world.

פיי המושלים אלו המושלים ביצרם לאכפיא לסט"א כנ"ל בשבירת תאו' הגופנית בסור מרע במחשבה דבור ומעשה וגם בראיה ושמיעה כו'.

That is: "the rulers" are those who rule over their inclination, to subdue the sitra achra, as mentioned above, by breaking bodily desire, in "turning from evil" in thought, speech and deed, and also in seeing and hearing, etc.

וכמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם כמו להיות עוצם עיניו מראות ברע בהסתכלות וכו' ובמעשה

As it is written, "And you shall not stray after your heart and after your eyes": for instance, to be "one who shuts his eyes from seeing evil," in gazing, etc.; and in deed,

כמו שאמרו קדש עצמך במותר לך וכיוצא בזה. ועי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה להיות גילוי טוב כ"ע בתוך ההעלם וההסתתר שבכולהו עלמין כנ"ל:

as they said, "Sanctify yourself in what is permitted to you," and the like. And through this "the glory of the Holy One, blessed be He, is exalted," so that there is a revelation of the light that encompasses all worlds within the concealment and hiding that is in all the worlds, as mentioned above.

26 וזהו על כן יאמרו המושלים ביצרם דוקא בואו ונחשוב חשבוננו של עולם. פיי עולם מלשון העלם והסתתר כנ"ל

And this is "Therefore the rulers" over their inclination, specifically, "will say: Come, let us make the reckoning of the world (olam)." The meaning of olam is from the term for concealment and hiding, as mentioned above;

ואומרים נחשב חשבון ירידת הנשמה לעוה"ז בגוף החשוך שבחי' תכלית הירידה הוא לצורך עלייה והיינו כדי להיות אתכפיא סט"א שבזה יסתלק יקרא דקב"ה כו' כנ"ל.

and they say: let us make the reckoning of the soul's descent into this world, into the dark body: that the purpose of the descent is for the sake of an ascent, namely so that there be the subduing of the sitra achra (the other side), through which "the glory of the Holy One, blessed be He, will be exalted," etc., as mentioned above.

27 ועוד בפ"י חשבוננו של עולם ועיקר כי לפי רוב ההעלם שבעוה"ז שהוא עולם היותר האחרון וע"כ החשך עב וכפול ומכופל

There is a further [explanation] of "the reckoning of the world," and it is the main one: in keeping with the great concealment in this world, which is the very last world, so that the darkness is thick, doubled and redoubled,

ולכן כדי להאיר את החשך העב כמוהו צריך להמשיך דייקא אור גדול ורב עצום יותר שע"י דייקא גם חשך לא יחשיך וכחשכה כאורה משא"כ אור קטן לא יועיל מחמת עביות החשך

therefore, to illuminate a darkness as thick as this, one must draw down specifically a great light, abundant and exceedingly mighty, for precisely through this "even darkness will not darken," and "darkness and light are alike"; whereas a small light will not help, because of the thickness of the darkness.

וכמו שאנו רואים שבבית די באור הנר אבל במרתף לפי ששם האויר עב מאד להיותו בתוך חומריות הארץ ע"כ

As we see that in a house the light of a candle is enough; but in a cellar, since the air there is very thick, being within the materiality of the earth, therefore

כדי להאיר האויר הגס צ"ל ע"י אור גדול משא"כ נר דק יוכל להיות נכבה מחמת גשמיות האויר.

to illuminate the coarse air there must be a great light, whereas a thin candle may go out because of the physicality of the air.

28 וכך עד"מ כדי להאיר החשך דעולם העשיי הגשמיות הוא ע"י אור עליון ביותר וזהו ירידת הנשמות לעוה"ז אשר ע"י נר הוי' נשמת אדם ונר מצוה ותורה אור ע"י דייקא יוכלו להאיר להיות אתהפכא חשוכא לנהורא כו'

So too, by way of analogy, illuminating the darkness of the physical World of Asiyah is through an exceedingly supernal light. And this is the descent of the souls into this world: that through "the lamp of Havayah, the soul of man," and "a mitzvah is a lamp and the Torah is light," precisely through this they will be able to illuminate, so that there is the transformation of darkness into light (is'hapcha chashocha linehora), etc.

וזהו ענין ונחשב חשבוננו של עולם שלפי רוב ההעלם כך צריך להרבות באור התורה והמצות:

And this is the meaning of "and let us make the reckoning of the world": in keeping with the greatness of the concealment, so must one increase the light of the Torah and the mitzvos.

29 ד תבנה ותכונן עיר סיחון. הנה עיר סיחון היא התפלה שנקראת שיחה בשין שמאלית וכמ"ש ויצא יצחק לשוח בשדה ופרש"י לשון תפלה

4. "Let the city of Sichon be built and established." Now, "the city of Sichon" is prayer, which is called sichah, [spelled] with the left-dotted shin, as it is written, "And Yitzchak went out to converse (lasuach) in the field," and Rashi explains: a term for prayer,

כמו ישפוך שיחו. וכמארז"ל פ"ק דע"ז אין שיחה אלא תפלה. ולהבין הטעם למה נק' התפלה שיחה. as in "he pours out his speech (sicho)." And as our Sages, of blessed memory, said in the first chapter of Avodah Zarah: "Sichah means nothing other than prayer." And [we need] to understand the reason why prayer is called sichah.

אך הענין הוא כי מלבד דשיחה לשון דבור ומה גם לפמש"כ בפע"ח שער הסוכות פ"ב דשיחה הוא הדבור בלחש ובחשאי ובהסתר וזהו ענין צלותא בלחש.

But the explanation is this: besides sichah being a term for speech, and all the more so according to what is written in Pri Etz Chaim, Sha'ar HaSukkos, chapter 2, that sichah is speech in a whisper, quietly and hidden, which is the matter of "prayer in a whisper" (tzelosa bilchash),

אך עוד זאת יש בפ"י שיחה שהוא מענין הסחה והזזה ממקום אל מקום אחר כמו כאשר יפרש השוחה לשחות (בישעיה כ"ה י"א) דפירושו לשוט במים.

there is yet this further [sense] in the meaning of sichah: that it is from the sense of hasachah, moving and shifting from one place to another place, as in "as the swimmer (hasocheh) spreads out to swim" (in Isaiah 25:11), whose meaning is to swim in the water.

שענין השט במים הוא שמזיז ומעתיק א"ע ממקום למקום כו' [וכמ"כ מצינו שפ"י רז"ל בפ"י דאגה כלב איש ישיחנה ב' פירושים הנ"ל ישחנה מדעתו לשון היסח הדעת שמעתיק ומסיח דעתו מדאגתו לתקוע הדעת בתורה ועבודת ה'.

For one who swims in the water moves and shifts himself from place to place, etc. (And likewise we find that our Sages, of blessed memory, explained "If there is worry in a man's heart, let him yesichenah" with the two meanings mentioned above: "let him put it out of his mind" is a term for removing the mind, that he shifts and removes his mind from his worry, to fix his mind on Torah and the service of G-d;

30 וישיחנה לאחרים הוא לשון דבור] ופי' וענין הזזה בתפלה הוא בהיות שעיקר הבקשה בתפלה הוא שיתגלה בחי' סובב כל עלמין להיות מתלבש תוך כל עלמין. וזהו שאנו אומרים יהי רצון כי הוא ית' למעלה מן הרצון.

and “let him tell it to others” is a term for speech.) And the meaning and substance of “shifting” in prayer: the main request in prayer is that the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) be revealed, to be clothed within all the worlds. And this is why we say “Yehi ratzon,” “May there be will,” for He, may He be blessed, is above will.

31 וכדי שיהיה לו בחי' רצון בברכות שמונה עשרה כמו גואל ישראל ומברך השנים וכיוצא. היינו ג"כ ענין הסחה והזזה ממקום למקום

And for Him to have a will in the blessings of the Shemoneh Esreh, such as “Who redeems Israel” and “Who blesses the years,” and the like, this too is a matter of hasachah, shifting from place to place;

כי מצד עצמו לאו דאית ליה מכל אינון מדות כלל והוא ית' נעתק ויורד ממקום מדרגתו העצמי שלמעלה גם מבחי' רצון להיות לו רצון בהמשכות כו'

for in Himself, “not that He has any of these attributes at all”; and He, may He be blessed, moves and descends from the place of His essential level, which is above even the level of will, to have a will for the drawings-down, etc.

ואתעדל"ע זו ר"ל המשכה זו שנמשך ע"י התפלה בחי' יהי רצון כו' נקי שיחה והזזה שמלמעלה למטה כו'.

And this arousal from above (isarusa dile'eila), that is, this drawing down that is drawn through prayer, the level of “May there be will,” etc., is called sichah and shifting from above to below, etc.

אך בחי' שיחה זו מלמעלה למטה באה ע"י אתעדל"ת בשיחה שבתפלה שהאדם מתפלל כי רוח אייתי רוח כו'.

But this sichah from above to below comes through an arousal from below (isarusa dilesata), in the sichah of prayer that a person prays, for “spirit brings spirit,” etc.

32 וגם באתעדל"ת זו שייך ב' פירושים הנ"ל. לשון הסחה והזזה. כי עיקר התפלה היינו בחי' צעקה בצר לו וזהו לפני ה' ישפוך שיחו.

And in this arousal from below, too, the two meanings mentioned above apply. The sense of hasachah, shifting: for the essence of prayer is crying out in one's distress; and this is "before Havayah he pours out his speech (sicho)."

לשון ישפוך היינו שפיכת הנפש כאשר צר לה מאד מאשר בהבל בא ובחושך וצלמות ילך ברוב הזמן כו'.

The term "pours out" is the pouring out of the soul when it is in great distress because "in vanity it came, and in darkness" and the shadow of death "it goes," for most of the time, etc.

33 והיינו ע"י קדימת בחי' בואו חשבון להיות ממארי דחושבנא בכל לילה כנ"ל לטעום מרירות בנפשו מכל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו אשר לא לה' המה מיום היותו ועל אשר נשקע ונטבע בתאוות עוה"ז

And this is through first having "Come to Cheshbon," being one of the "masters of reckoning" (marei dechushbana) every night, as mentioned above: to taste bitterness in his soul over all his deeds, words and thoughts that were not for G-d, from the day he came to be, and over his having sunk and drowned in the desires of this world,

ובזה כל השתדלותו בשכבו ובקומו כו' והאמת נשכח מלוח לבו מחמת טרדתו בהבלי הזמן כו' רק כי פנו אלי עורף בלא לב כו'.

and in this is all his effort, "when he lies down and when he rises," etc.; and the truth is forgotten from the tablet of his heart because of his preoccupation with the vanities of the time, etc.; only, "they have turned their back to Me," without heart, etc.

34 ויוסיף דעת בגדולת ה' יוסיף מכאוב בנפשו. ועי"ז ישפוך שיחו במס"נ מעומקא דליבא. להיות בחי' הסחה והזזה ממש שיהי' נעתק ונבדל ממדותיו הבהמיות המסתירים כו'

And "he who adds knowledge" of the greatness of G-d "adds pain" in his soul. And through this he will pour out his speech with self-sacrifice (mesirus nefesh), from the depth of the heart, so that there will be a true hasachah and shifting: that he will move away and be separated from his animal attributes, which hide, etc.

וזהו שע"י בואו חשבון אזי תבנה ותכונן עיר סיחון. להיות התפלה כדבעי בבחי' שפיכת הנפש ושיהיה נעתק וניזוז מהטבעת מדות דנה"ב,

And this is why through "Come to Cheshbon," then "the city of Sichon will be built and established": that prayer will be as it should be, as a pouring out of the soul, and that he will be moved and shifted away from the ingrained nature of the attributes of the animal soul.

אמנם לשון תבנה ותכונן הענין הוא כי בתפלה צ"ל ג"כ דוקא צרופי אותיות הדבור וכפ"י הפשוט דשיחה לשון דבור.

However, as for the term "will be built and established," the point is that in prayer there must also be, specifically, combinations of letters of speech, according to the plain meaning that sichah is a term for speech.

לכן נאמר ע"ז לשון בנין כמו הבנין מאבנים כך דבורי התפלה נק' בתים כמ"ש בס"י שהאותיות נק' אבנים כו'.

Therefore the term "building" is said of it: like a building made of stones, so the words of prayer are called "houses," as is written in Sefer Yetzirah that the letters are called "stones," etc.

35 וז"ש דהע"ה ערב ובוקר וצהריים אשיחה ואהמה וישמע קולי דהיינו כשהתפלה היא בבחי' אשיחה ע"ד הנ"ל עי"ז וישמע קולי כו'.

And this is what King David, peace be upon him, wrote: "Evening, morning and noon I speak (asichah) and moan, and He hears my voice"; that is, when prayer is in the manner of asichah, in the way mentioned above, through this "He hears my voice," etc.

ועמ"ש בד"ה וכל בניך ופ"י ותכונן היינו כמ"ש בצדקה תכונני וכמ"ש ע"פ אני בצדק אחזה פניך ר' אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי ועמ"ש מזה ג"כ ע"פ הקל קול יעקב.

And see what is written in the discourse beginning "And all your children." And the meaning of "and established" is as it is written, "Through righteousness (tzedakah) you shall be established," and as is written on "I, through righteousness, shall behold Your face": "Rabbi Elazar would give a coin to a poor man and then pray." And see what is written on this also on "The voice is the voice of Yaakov."

36 והנה פי סיחון סיחה נאה יתפרש ג"כ על התורה בצירופי אותיות שבה דהנה דהע"ה אמר מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי וכתוב כי עדותיך שיחה לי. ועמ"ש ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה.

Now, the explanation of Sichon as "pleasant speech" (sichah na'ah) will also be interpreted as referring to the Torah, in its combinations of letters. For King David, peace be upon him, said, "How I love Your Torah! All day it is my speech (sichasi)," and it is written, "For Your testimonies are speech (sichah) to me." And see what is written on "And Yitzchak went out to converse in the field."

והיינו שצירופי אותיות שבתורה הן במקרא הן במשנה הן בהלכות ואגדות נק' בחי' שיחה ע"ד הנ"ל שהוא ענין הסחה והזזה ממקום למקום.

That is: the combinations of letters in the Torah, whether in Scripture, in Mishnah, or in halachos and aggados, are called sichah, in the way mentioned above, which is the matter of hasachah, shifting from place to place.

בהיות כי ארז"ל ע"פ קווצותיו תלתלים שהיה ר"ע דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות.

For our Sages, of blessed memory, said on "His locks are curled (taltalim)" that Rabbi Akiva would expound on each and every tip (kotz) [of the letters] heaps upon heaps (tilei tilim) of halachos.

37 והנה נמשלו ההלכות לבחי' שערות והוא בחי' שער רישיה כעמר נקא. כמו עד"מ השערות הנמשכים מן הראש

Now, the halachos are likened to hairs, and this is the level of "the hair of His head is like pure wool." As, by way of analogy, the hairs that are drawn from the head

שהן בוקעים ויוצאים והארה מהמוח נמשך ומתלבש בהם כך ע"י ההלכות נמשך מחכמתו ית' דלית מחשבה תפיסא בה כלל שע"ז נאמר מאד עמקו מחשבותיך כו'

break through and come out, and a glimmer from the brain is drawn and clothed in them: so through the halachos there is drawn from His wisdom, may He be blessed, which no thought can grasp at all, of which it is said, "Your thoughts are very deep," etc.,

ומתלבש בהלכות הערוכות לפנינו וזהו בחי' כשמן הטוב על הראש כו' שמן משחת קדש שמכחי קדש מלה בגרמה נמשך ומתלבש בהלכות התורה.

and it is clothed in the halachos set out before us. And this is the level of "like the good oil upon the head," etc., "oil of holy anointing," for from the level of kodesh (holiness), "a thing unto itself," it is drawn and clothed in the laws of the Torah.

38 וזהו ענין שיחה והזזה. ולכן נק' התורה חתן חות דרגא כו' ועמ"ש ע"פ שיר השירים כו'.

And this is the matter of sichah and shifting. And therefore the Torah is called a bridegroom (chasan): "chas darga" (he goes down a step), etc. And see what is written on "The Song of Songs," etc.

וזהו מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי. פי' שיחה והזזה מפני שנמשך גילוי אור א"ס ע"י צירופי אותיות שנק' שער רישיה כו'.

And this is "How I love Your Torah! All day it is my speech (sichasi)": sichah meaning shifting, because the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) is drawn down through the combinations of letters, which are called "the hair of His head," etc.

וזשארז"ל בעירובין (דנ"ד ע"ב) ע"פ והולכי על דרך שיחו דקאי על בעלי מקרא ומשנה ותלמוד. וע"ז אמר ג"כ תבנה ותכונן.

And this is what our Sages, of blessed memory, said in Eruvin (54b) on "And those who walk on the way, speak (sichu)": that it refers to masters of Scripture, Mishnah and Talmud. And of this, too, it says "will be built and established,"

כי ת"ח העוסקים בתורה נק' בונים על שעוסקים בבנינו של עולם כמארז"ל א"ת בניך אלא בוניך כו':
for Torah scholars who engage in Torah are called "builders," because they engage in the building of the world, as our Sages, of blessed memory, said: "Do not read 'your children' (banayich) but 'your builders' (bonayich)," etc.

39 ה כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון. הנה כתי' רשפיה רשפי אש שלהבת יה.

5. "For a fire went out from Cheshbon, a flame from the city of Sichon." Now, it is written, "Its flashes are flashes of fire, a flame of Yah (shalheves Yah)."

[ועיין מ"ש ע"ז בזהר ויחי (דף רמ"ה א') ובפ' מצורע (דף נ"ד ב') ובפ' משפטים (דף ק"ד א') ובמק"מ פ' בשלח (דנ"ו) בשם האריז"ל ובלק"ת פ' וירא.

(And see what is written on this in the Zohar, Vayechi (folio 245a), and in Parshas Metzora (folio 54b), and in Parshas Mishpatim (folio 104a); and in the Mikdash Melech, Parshas Beshalach (folio 56), in the name of the Arizal; and in the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Vayeira.

ותוכן פירושם דרשפי אש דכנס"י. מהיכן יצאה אש זה. הוא משלהבת שיצאה מי"ה כו' וזהו ענין כי אש יצאה מחשבון כו' ע"ש.

The substance of their explanation: the “flashes of fire” of the Congregation of Israel (Knesses Yisrael): from where did this fire come out? It is from the flame that came out from Yah, etc. And this is the meaning of “For a fire went out from Cheshbon,” etc.; see there.

ועמ"ש בפ' שלח בד"ה והיה לכם לציצית מענין לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת דממש"ש יובן מעט דברי האריז"ל ועמ"ש בפ' נח בד"ה מים רבים כו']

And see what is written in Parshas Sh'lach, in the discourse beginning “And it shall be tzitzis for you,” on “This shall be called woman (ishah), for from man (ish) she was taken,” for from what is written there the words of the Arizal will be understood a little. And see what is written in Parshas Noach, in the discourse beginning “Many waters,” etc.)

והענין כי רשפי אש הוא גחלת כדפרש"י ע"פ ובידו רצפה והיינו מה שהאש שורף ומכלה העצים ונעשה גחלת.

The explanation: “flashes of fire” (rishpei esh) is a glowing coal, as Rashi explains on “and in his hand a coal (ritzpah)”; that is, when the fire burns and consumes the wood and it becomes a glowing coal.

40 ושללהבת הוא הלהב ועיין במשנה ספ"ה דביצה. וענין בחי' זו בנפש הוא ע"ד המבואר במ"א בביאור ע"פ והיה לכם לציצית הנ"ל ובד"ה כי אתה נרי שבאור הנר יש ב' גוונים נהורא תכלא ונהורא חיוורא.

And shalheves is the blaze (lahav); and see the Mishnah, end of chapter 5 of Beitzah. And the matter of this level in the soul is as explained elsewhere, in the explanation of “And it shall be tzitzis for you” mentioned above, and in the discourse beginning “For You are my lamp”: that in the light of a candle there are two hues, the blue light (nehora techela) and the white light (nehora chivra).

נהורא תכלא הוא הגוון הסמוך לפתילה שמכליון הפתילה הוא נעשה. שדבר שאינו מינו כלה ונבער בו על כן נשתנה האור לגוון תכלת.

The blue light is the hue next to the wick, which comes about from the consuming of the wick: since something that is not of its kind is consumed and burns in it, therefore the light changes to a blue hue.

41 והוא ענין ביטול היש שהיש דנפש הבהמית נתהפך מחשוכא לנהורא ונכלל באש. וזהו ענין אהבת עולם שמבחינת עולם והעולם נברר להיות נכלל ובטל באלקות.

And this is the nullification (bittul) of the yesh (sense of self): the yesh of the animal soul is transformed from darkness to light and included in the fire. And this is the matter of ahavas olam (“love of the world”): from the level of olam and helem (concealment) it is refined, to be included and nullified in G-dliness.

ונהורא חיוורא זהו בחינת אהבה רבה הבאה מלמעלה. ועמ”ש בביאור ע”פ חכלילי עינים מענין בי אהבות אלו. ועמ”ש ע”פ והקרבתם עולה אשה כו’.

And the white light is the level of ahavah rabbah (great love), which comes from above. And see what is written in the explanation of “His eyes shall be red (chachlili),” on these two loves. And see what is written on “And you shall offer a burnt-offering, a fire-offering (isheh),” etc.

וזהו ג”כ ענין רשפי אש וענין שלהבת י”ה. כי רשפי אש שהוא גחלת היא מה שדבר אחר שאינו ממין האש נהפך ונכלל באש.

And this is also the matter of “flashes of fire” and the matter of “a flame of Yah.” For “flashes of fire,” which is a glowing coal, is when something else, not of the kind of fire, is transformed and included in the fire;

והוא מה שהנפש האלקית מבררת ומהפכת באש שלה את הנה”ב להיות נכלל באלקות. ועיין מ”ש בזהר פ’ נח (דף ע’ ע”א)

and this is the G-dly soul refining and transforming the animal soul with its fire, so that it is included in G-dliness. And see what is written in the Zohar, Parshas Noach (folio 70a),

בענין והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה’ באש ת”ח אש נפיק מלגיו ואיהו דק ואחיד במלה אחרא לבר דלאו איהו דק הכי כו’ וכמשנ”ת במ”א ועיין בזהר באד”ר (דקל”ח ע”א).

on “And Mount Sinai was all in smoke, because Havayah descended upon it in fire”: “Come and see: a fire comes out from within, and it is fine, and it takes hold of another thing outside that is not as fine,” etc.; as was explained elsewhere. And see the Zohar, in the Idra Rabba (138a).

ושלהבת י"ה הוא בחי' אה"ר הבאה מלמעלה מבחי' י"ה כו' והיינו שאחר האתעדל"ת בביטול היש דנהורא תכלא שורה ונמשך עליו אה"ר כו'.

And "a flame of Yah" is the level of ahavah rabbah (great love), which comes from above, from the level of Yah, etc.; that is, after the arousal from below (isarusa dilesata), in the nullification of the yesh of the blue light, ahavah rabbah rests and is drawn upon it, etc.

אך גם כדי שיהיה האתעדל"ת הוא ע"י אתעדל"ע בתחלה מלמעלה מבחינת שלהבת י"ה שנותן כח בנפש האלקית לברר את הנה"ב ולהיות רשפי אש.

But also, for there to be the arousal from below, this comes through an arousal from above (isarusa dile'eila) first, from above, from the level of "a flame of Yah," which gives the G-dly soul power to refine the animal soul and to be "flashes of fire."

42 והוא מ"ש האריז"ל דרשפי אש דכנס"י מהיכן יצאה אש זה משלהבת י"ה כו' וזהו אהבת עולם אהבתיך שכח בחי' אה"ע להיות נברר מבחינת עולם והעלם באלקות הוא נמשך ע"י

And this is what the Arizal said: the "flashes of fire" of the Congregation of Israel: from where did this fire come out? From "a flame of Yah," etc. And this is "With ahavas olam (an everlasting love) I have loved you": the power of the level of ahavas olam, to be refined from the level of olam and helem into G-dliness, is drawn through

כי אהבתיך ע"כ משכתיך חסד כו'. וזהו ענין לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה מבחי' אש יו"ד שלהבת י"ה.

"I have loved you; therefore I have drawn you with kindness," etc. And this is the matter of "This shall be called woman (ishah), for from man (ish) she was taken": from the level of the fire (esh) of the yud, "a flame of Yah."

43 והנה המשכת אתעדל"ע זו ליתן כח בנפש האלקית לברר הנה"ב הוא ע"י המצות וכמ"ש צדקה תרומם גוי וכמ"ש במ"א ע"פ המגביהי לשבת כו' וזהו ענין כי אש יצאה מחשבון.

Now, the drawing down of this arousal from above (isarusa dile'eila), to give the G-dly soul power to refine the animal soul, is through the mitzvos, as it is written, "Charity (tzedakah) exalts a nation," and as is written elsewhere on "Who is raised up to sit," etc. And this is the meaning of "For a fire went out from Cheshbon,"

דהיינו בחינת מעשה המצות כדלעיל בענין ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה כו'.

that is, the practice of the mitzvos, as above regarding “and let us make the reckoning of the world: the loss of a mitzvah against its reward,” etc.

44 ולכן מזה נמשך כי אש יצאה להיות רשפיה רשפי אש. ואח"כ להבה מקרית סיחון הוא השראת נהורא חיוורא על רשפי אש זה כו'

And therefore from this comes “For a fire went out,” so that there are “its flashes, flashes of fire.” And afterwards, “a flame from the city of Sichon” is the resting of the white light upon these flashes of fire, etc.;

והוא נמשך מלמעלה למטה ע"י עסק התורה וכמ"ש ותורה אור שהוא המשכת אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה חכים ולא בחכמה ידיעא כו'

and it is drawn from above to below through the study of Torah, as it is written, “and the Torah is light,” which is the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, from above to below: “wise, but not with a known wisdom,” etc.

וזהו להבה מקרית סיחון שהוא עסק התורה וכדלעיל בפ"י כי עדותיך שיחה לי וזהו ומגיד לאדם מ"ה שיחו שהוא המשכת שם מ"ה שהוא בחי' ביטול

And this is “a flame from the city of Sichon,” which is the study of Torah, as above in explaining “For Your testimonies are speech to me.” And this is “and He tells man what (mah) is His speech (sicho)”: the drawing down of the Name Mah (45), which is the level of self-nullification (bittul),

והיינו ע"י שיחו שהוא התורה שהיא המשכת שם מ"ה לברר שנית הרשפי אש דב"ן כו'.

that is, through “His speech,” which is the Torah, which is the drawing down of the Name Mah, to refine a second time the flashes of fire of [the Name] Ban (52), etc.

45 והתורה היא בחי' אתדבקת רוחא ברוחא בבחי' נשיקין והוא בחי' נשיקין כפולים. כי בחי' נשיקין הוא אתדבקת רוחא ברוחא ויש ב' מיני התדבקות הא' אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת

And the Torah is the level of “the cleaving of spirit to spirit” (isdabkus rucha berucha), in the manner of kisses, and it is the level of “doubled kisses.” For kisses are the cleaving of spirit to spirit, and there are two kinds of cleaving: the first is an arousal from above (isarusa dile'eila) that awakens an arousal from below (isarusa dilesata),

וזהו ענין רוח אייתי רוח שהרוח המשפיע מעורר רוח המקבל והבי הוא שהאתעדל"ת ורוח המקבל מעורר אתעדל"ע וזהו ענין אמשיך רוח שממשיך רוח המשפיע כו'

and this is the matter of "spirit brings spirit": the spirit of the giver awakens the spirit of the receiver. And the second is that the arousal from below, the spirit of the receiver, awakens the arousal from above; and this is the matter of "draws spirit": it draws the spirit of the giver, etc.

[ועמ"ש סד"ה נאוו לחייך בתורים צוארך בחרוזים מענין אייתי רוח ואמשיך רוח ועמ"ש עוד מענין פי' נשיקין כפולים בד"ה וימצאו בני"י איש מקושש.

(And see what is written at the end of the discourse beginning "Your cheeks are comely with rows, your neck with strings of beads," on "brings spirit" and "draws spirit." And see what is written further on the meaning of "doubled kisses" in the discourse beginning "And the children of Israel found a man gathering,"

שהוא ענין ב' אופנים ביחוד עליון שהעליון יורד למטה או שהתחתון עולה למעלה. וגם כאן י"ל עד"ז ג"כ כו'

which is the matter of two modes in the supernal union: that the higher descends below, or that the lower ascends above. And here too it can be explained in the same way, etc.

ועמ"ש עוד מענין אתדבקת רוחא ברוחא ע"י התורה בד"ה והיה מספר בני"י ועיין בסש"ב פמ"ו]:

And see what is written further on the cleaving of spirit to spirit through the Torah in the discourse beginning "And the number of the children of Israel shall be," and see Sefer Shel Beinonim (Tanya), chapter 46.)

46 אכלה ער מואב. מואב הוא חכמה דקליפה דהיינו מ"ש בירמיה (ס"ד) חכמים המה להרע ולהיטיב לא

ידעו או כענין חרטומי מצרים שהיא נגד חכמה דקדושה שנק' אב כנודע שהתורה נק' מוסר אביך

"It consumed Ar of Moav." Moav is the Chochmah (wisdom) of kelipah, that is, what is written in Jeremiah (chapter 4), "They are wise to do evil, but to do good they do not know," or like the magicians of Egypt; and it is opposite the Chochmah of holiness, which is called av (father), as is known, for the Torah is called "the instruction of your father."

ולכן נק' חכמה דקליפה ער מואב. מלשון ויהי ערך (בשמואל א' ס"י כ"ח). נשוא לשוא עריך (בתהלים ס"י קל"ט).

And therefore the Chochmah of kelipah is called Ar Moav, from the term in “and he has become your enemy (arecha)” (in I Samuel, chapter 28), [and] “Your enemies (arecha) take in vain” (in Psalms, chapter 139).

ועד"ז ג"כ רבוי ההתחכמות והתחבולות יתירות בעניני משא ומתן ע"ד כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל ומסיר בטחוני מה' כי אע"פ שנאמר ואספת דגנך.

And in the same way, too, the excessive cleverness and the superfluous schemes in matters of business, in the manner of “My strength and the might of my hand have made me this wealth,” which remove one's trust from G-d. For although it is said, “And you shall gather in your grain,”

הנהג בהם מנהג דרך ארץ. היינו כמ"ש יגיע כפיך כי תאכל. אבל לא יגיעת המוח ביותר מדאי וכמ"ש ולא לחכמים לחם. ואדרבה מחשבה מועלת.

“conduct yourself with them in the way of the world,” this is as it is written, “When you eat the toil of your hands”; but not toil of the mind beyond measure, as it is written, “nor bread to the wise.” On the contrary, thought is harmful (machshavah mo'eles).

47 והנה הוא הגורם טמטום המוח שנתגשם מחמת העמקתו בעניני גשמיים ואפילו דהיתר ואין נדבק ההתכוונות בגדולת ה' מחמת זה.

And this is what causes dullness of the mind, which becomes coarse because of its delving deep into physical matters, even permitted ones; and because of this, contemplation of the greatness of G-d does not take hold.

ואמנם ע"י עסק התורה וקיום המצות נאמר כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון אכלה ער מואב

However, through the study of Torah and the keeping of the mitzvos, it is said, “For a fire went out from Cheshbon, a flame from the city of Sichon; it consumed Ar of Moav,”

כי החכמה עילאה שממשיכים ע"י התורה ומצות היא דוחה חשך וסכלות דנה"ב ואדרבה ע"י נתהפך השכל דנה"ב שבאדם ליכלל בחכמה שבנה"א המשכלת ומתבוננת בגדולת ה' [וכמו שממאב ג"כ נתברר ויצאה רות המואביה שממנה מלכות ב"ד כו']

for the supernal Chochmah that is drawn down through the Torah and mitzvos pushes away the darkness and folly of the animal soul; and on the contrary, through this the intellect of the animal soul in a person is transformed, to be included in the wisdom of the G-dly soul, which understands and contemplates the greatness of G-d. (And as from Moav, too, Ruth the Moabite was refined and came out, from whom came the kingship of the House of David, etc.)

ועמ"ש בד"ה המגביהי לשבת הנ"ל. ועמ"ש בד"ה מים רבים כו' ועיין בזהר בראשית ד"ו ע"ב]:

And see what is written in the discourse beginning "Who is raised up to sit," mentioned above. And see what is written in the discourse beginning "Many waters," etc.; and see the Zohar, Bereishis, folio 6b.)

48 בעלי במות ארנון. פ"י דהנה מבואר בזהר פ' בשלח (דנ"ו ע"א) ע"פ ואת הנחלים ארנון שהוא בחי' תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין כמ"ש ונהר יוצא מעדן כו'. ועי' מק"מ שם ובלק"ת פ' וירא.

"The lords of the high places of Arnon." The explanation: it is explained in the Zohar, Parshas Beshalach (56a), on "and the streams of Arnon," that it is the level of "the two companions who never part," as it is written, "And a river goes out from Eden," etc. And see the Mikdash Melech there, and the Likkutei Torah of the Arizal, Parshas Vayeira.

וזהו פ"י ארנון מלשון ארון הברית שבו הלוחות כי אורייתא מחכמה נפקת והארון הוא בחי' בינה שהוא הכלי לבחי' חכמה נקודה בהיכליה וזהו ענין תרין ריעין כו'

And this is the meaning of Arnon, from the term aron, the Ark of the Covenant, in which were the Tablets: for "the Torah comes forth from Chochmah," and the Ark is the level of Binah (understanding), which is the vessel for Chochmah, "a point in its palace"; and this is the matter of "the two companions," etc.

[וע' בזהר ר"פ נח (דנ"ט ע"ב) בענין מאן תיבה דא ארון הברית כו' ובלק"ת שם ובזהר ויקהל (דף רי"ד ע"א) ובע"ח שער ל"א פ"ח]

(And see the Zohar, beginning of Parshas Noach (59b), on "What is the ark (teivah)? This is the Ark of the Covenant," etc.; and the Likkutei Torah of the Arizal there; and the Zohar, Vayakhel (folio 214a); and Etz Chaim, Sha'ar 31, chapter 8.)

והנה חכמה דקדושה הוא כח מה בחי' ביטול לאור א"ס ב"ה ויחוד זה דתרין ריעין היינו להיות בחי' ביטול והמשכת האין ביש כו'.

Now, the Chochmah of holiness is koach mah (the power of "what"), the level of self-nullification (bittul) before the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; and this union of "the two companions" is so that there be bittul, and the drawing of the ayin (nothing) into the yesh (something), etc.

אך את זלעז"ז בקליפה נק' במות ארנון וכמארז"ל אלו גסי הרוח כמ"ש ראיתי איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו

But "the one opposite the other" in kelipah is called "the high places of Arnon," as our Sages, of blessed memory, said: "These are the arrogant," as it is written, "I have seen a man wise in his own eyes; there is more hope for a fool than for him,"

שהוא גורם היש והגסות והוא ענין עץ הדעת טוב ורע והוא הפך ממש מחכמת אלהות שהיא כח מה בחי' ביטול כו'

which causes the yesh (sense of self) and coarseness; and this is the matter of the Tree of Knowledge of good and evil, and it is the very opposite of G-dly wisdom, which is koach mah, the level of bittul, etc.

וע"כ נק' החכמה דקליפה הנ"ל במות ארנון אכן ע"י החכמה דקדושה כח מה וביטול שהוא בחי' תורה עי"ז יבוטלו בחינת במות ארנון וזהו ואתה על במותימו תדרוך ע"ד אמלאה החרבה.

And therefore the wisdom of kelipah mentioned above is called "the high places of Arnon." But through the Chochmah of holiness, koach mah and bittul, which is the level of Torah, through this "the high places of Arnon" will be nullified. And this is "And you shall tread upon their high places," in the manner of "I shall be filled from the one laid waste."

ועיין בזהר ויקהל (דף רי"ד) ע"פ הכל נתן ארונה כו' ובפ' בלק (דף קצ"ב ע"ב).

And see the Zohar, Vayakhel (folio 214), on "Everything was placed in the Ark," etc.; and in Parshas Balak (folio 192b).

ועי"ל בפ"י כי אש יצאה מחשבון כו' ע"ד המבואר בזהר ויקהל (דרי"ג ע"ב) כדין חד שלהובא נפיק כו' ע"ש:

And one may further explain "For a fire went out from Cheshbon," etc., along the lines of what is explained in the Zohar, Vayakhel (203b): "Then a single flame comes out," etc.; see there.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: [likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/)

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From [likuteitorah.com/likkutei-torah/chukas/10/](https://www.likuteitorah.com/likkutei-torah/chukas/10/)

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok